

Komisja Spraw Zagranicznych

2018/2107(INI)

22.1.2019

OPINIA

Komisji Spraw Zagranicznych

dla Komisji Handlu Międzynarodowego

w sprawie wdrożenia rozporządzenia nr 978/2012 w sprawie GSP
(2018/2107(INI))

Sprawozdawca komisji opiniodawczej: Pier Antonio Panzeri

PA_NonLeg

WSKAZÓWKI

Komisja Spraw Zagranicznych zwraca się do Komisji Handlu Międzynarodowego, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

- A. mając na uwadze, że art. 21 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) zobowiązuje UE do zapewnienia spójności między różnymi dziedzinami jej działań zewnętrznych, włącznie z polityką handlową i polityką w dziedzinie praw człowieka, co wzajemnie zwiększa potencjalną skuteczność tych polityk; mając na uwadze, że art. 3 TUE stanowi, że UE działa m.in. na rzecz zrównoważonego wzrostu gospodarczego, wyeliminowania ubóstwa i ochrony praw człowieka;
- B. mając na uwadze, że polityka handlowa UE powinna przyczyniać się do propagowania wartości określonych w art. 2 TUE, na których opiera się Unia, oraz do osiągnięcia celów wymienionych w art. 21 TUE, takich jak umacnianie demokracji i praworządności, poszanowanie praw człowieka oraz podstawowych wolności i praw, równe traktowanie, poszanowanie godności ludzkiej oraz ochrona środowiska i praw socjalnych; mając na uwadze, że ogólny system preferencji handlowych (GSP), GSP Plus i „wszystko oprócz broni” (EBA) mogą być podstawowymi narzędziami umożliwiającymi utrzymanie tych wartości, oraz mając na uwadze, że istotne jest, aby były one skutecznie wdrażane i monitorowane;
- C. mając na uwadze, że w swojej rezolucji z dnia 5 lipca 2016 r. w sprawie wdrażania swych zaleceń z 2010 r. w sprawie norm społecznych i środowiskowych, praw człowieka i odpowiedzialności biznesu¹ Parlament zaproponował włączenie do rozporządzenia w sprawie GSP (zwanego dalej „rozporządzeniem”) społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, zagwarantowanie przestrzegania przez korporacje międzynarodowe praw człowieka i praw pracowniczych, a także reformę zasad WTO, by wprowadzić wymogi dotyczące należytej staranności i przejrzystości w odniesieniu do łańcuchów dostaw w oparciu o wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka;
- D. mając na uwadze, że GSP stał się instrumentem wywierania presji politycznej przez Unię Europejską i państwa członkowskie, aby uzyskać poparcie państw trzecich w różnych kwestiach z zakresu polityki międzynarodowej; mając na uwadze, że Unia Europejska powinna wspierać inne modele stosunków handlowych oparte na równości stron;
- 1. stwierdza, że GSP okazał się ważnym narzędziem promowania i ochrony podstawowych praw człowieka i zasad zrównoważonego rozwoju; przyjmuje z zadowoleniem uznanie potrzeby zwiększenia przejrzystości i odpowiedzialności przez znaczące uczestnictwo społeczeństwa obywatelskiego i innych podmiotów, takich jak partnerzy społeczni, Parlament i Rada, w monitorowaniu skutecznej realizacji zobowiązań w obszarze praw człowieka w ramach systemu GSP Plus; apeluje o usystematyzowany mechanizm monitorowania, który powinien mieć również zastosowanie do ogólnego rozwiązania GSP i EBA, by zapewnić zgodność z odpowiednimi konwencjami GSP; apeluje do Komisji, by rozważyła trwalsze struktury zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego, takie jak utworzenie wspólnych komisji

¹ Dz.U. C 101 z 16.3.2018, s. 19.

nadzorczych lub krajowych grup doradczych z udziałem lokalnego społeczeństwa obywatelskiego, obrońców praw człowieka i przedstawicieli związków zawodowych;

2. przypomina o znaczeniu dalszej współpracy z właściwymi organizacjami międzynarodowymi i organami monitorującymi ustanowionymi na mocy właściwych konwencji, takich jak konwencje MOP, OECD i ONZ, a także wspierania lokalnych organizacji pozarządowych, które odgrywają rolę w obronie interesów społeczności zmarginalizowanych, w tym osób niepełnosprawnych;
3. podkreśla, że podczas monitorowania i oceny GSP Plus należy wziąć pod uwagę sprawozdania międzynarodowych organów monitorowania, takich jak ONZ, MOP i międzynarodowe organizacje pozarządowe, oraz ich zalecenia dla poszczególnych państw wynikające z każdej konwencji, a także należy upewnić się, że rozporządzenie jest skutecznie monitorowane;
4. ubolewa, że bilanse wyników stosowane do monitorowania krajów korzystających z GSP Plus nadal poufne; wzywa Komisję do publicznego udostępnienia ocen kwalifikowalności do GSP Plus i bilansów wyników w celu zwiększenia przejrzystości systemu i nadzoru nad nim;
5. uznaje fakt, że GSP Plus odgrywa ważną rolę w promowaniu międzynarodowych norm praw pracowniczych, praw człowieka, dobrych rządów i ochrony środowiska w krajach z niego korzystających, ponieważ nie tylko oferuje zachęty do zgodności z tymi normami, lecz także ustanawia platformę regularnego dialogu w obszarach, których dotyczą konwencje, oraz promuje zaangażowanie w znaczące reformy;
6. przypomina potencjał systemu GSP Plus w zakresie poprawy sytuacji w obszarze praw człowieka, zrównoważonego rozwoju i dobrego rządzenia, w tym praw pracowniczych, zniesienia pracy dzieci i pracy przymusowej, propagowania równouprawnienia płci, ograniczonego stosowania kary śmierci, w ramach którego przestrzega się wszystkich zobowiązań określonych w międzynarodowych konwencjach, praw obywatelskich i politycznych, wolności wyznania i wolności wypowiedzi oraz ochrony środowiska; przypomina, że pełny potencjał systemu można osiągnąć wyłącznie wówczas, gdy poprawione zostaną wymagania w zakresie sprawozdawczości i mechanizmy monitorowania skutecznej realizacji zobowiązań wynikających z 27 konwencji wymaganych do przyznania preferencji handlowych w ramach GSP Plus, a zachęcie w postaci preferencji handlowych będą towarzyszyły inne środki wsparcia w oparciu o wszystkie informacje potrzebne do oceny zgodności z wiążącymi zobowiązaniami; podkreśla potrzebę przeprowadzenia oceny skutków w zakresie praw człowieka i praw pracowniczych w porozumieniu ze społeczeństwem obywatelskim;
7. wzywa Komisję, by zacieśniła współpracę z państwami beneficjentami, Europejską Służbą Działań Zewnętrznych (ESDZ), delegaturami UE, misjami dyplomatycznymi państw członkowskich, organizacjami międzynarodowymi, przedsiębiorstwami, partnerami społecznymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, aby poprawić gromadzenie informacji i pogłębić analizę monitorowania, i w rezultacie uzyskać przejrzystą ocenę wdrożenia wszystkich aspektów systemu;
8. zwraca się o włączenie Konwencji nr 169 MOP dotyczącej ludności tubylczej i plemiennej do podstawowych wiążących konwencji, od których przestrzegania zależy

przyznanie preferencji handlowych;

9. podkreśla, że w wielu państwach beneficjentach postępy na poziomie wdrażania nie nadążają jeszcze za postępami na poziomie ustawodawstwa;
10. podkreśla, że lokalne powiązania organizacji pozarządowych mają kluczowe znaczenie dla skutecznego egzekwowania interesów i apeluje do Komisji, by w bilansach wyników i dialogach w ramach GSP Plus kwestie kurczącej się przestrzeni dla społeczeństwa obywatelskiego badała z zastosowaniem obiektywnych kryteriów, oraz zajęła się kwestiami zagrożeń dla niezależnych związków zawodowych, zagrożeń i gróźb, z którymi mierzą się obrońcy praw człowieka, oraz przeszkód w finansowaniu przez UE organizacji pozarządowych, ponieważ kwestie te są bezpośrednio związane ze zobowiązaniami prawnymi wynikającymi z Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych oraz z odpowiednich postanowień najważniejszych konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy; wzywa ponownie Komisję do dalszego finansowania inicjatyw społeczeństwa obywatelskiego, które monitorują wdrażanie tego systemu;
11. podkreśla, że obrońcy praw człowieka powinni móc wykonywać swoje zadania swobodnie i bez przeszkód, a także że w poziomach referencyjnych na potrzeby oceny zgodności z GSP Plus należy uwzględnić warunki, w jakich wykonują oni swoje obowiązki;
12. zaleca, by w ramach przeglądu rozporządzenia rozszerzyć konwencje obecnie wymienione w ramach GSP Plus na kraje korzystające z EBA i GSP; ponawia swój apel o umieszczenie Rzymskiego Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego na liście konwencji wymaganych do uzyskania statusu GSP Plus;
13. przypomina o znaczeniu ustanowienia wyraźnych poziomów referencyjnych odnoszących się do problemów i niedociągnięć każdego kraju w celu oceny skutecznego wdrażania 27 międzynarodowych konwencji oraz, w stosownych przypadkach, do ich systematycznego włączania do krajowych dokumentów strategicznych dotyczących praw człowieka, tak aby zapewnić spójność polityki;
14. apeluje o ustanowienie w ramach systemu GSP mechanizmu składania skarg i organu ds. skarg, które pozwolą wszystkim zainteresowanym stronom, w tym podmiotom lokalnym, składać skargi dotyczące domniemanych naruszeń praw pracowniczych i praw człowieka dokonanych przez państwa lub przedsiębiorstwa korzystające z preferencji handlowych na mocy rozporządzenia;
15. wzywa Komisję do zajęcia się normami pracy, w tym prawami dotyczącymi rokowań zbiorowych i wolności zrzeszania się, w strefach przetwórstwa wywozowego usytuowanych w obecnych i potencjalnych krajach korzystających; wzywa ponadto Komisję do zagwarantowania wyeliminowania odstępstw od ochrony praw pracowniczych w strefach przetwórstwa wywozowego oraz ustanowienia długoterminowego planu działania z zainteresowanymi krajami partnerskimi;
16. wyraża zaniepokojenie sprawozdaniami, zgodnie z którymi system GSP Plus przyczynia się do masowego wykupu i dzierżawy ziemi oraz innych naruszeń praw człowieka; apeluje do Komisji o skuteczne zajęcie się tymi negatywnymi skutkami i

zapewnienie odpowiednich środków łagodzących i środków dochodzenia roszczeń;

17. popiera większe zaangażowanie krajów najsłabiej rozwiniętych w ramach programu EBA w odniesieniu do zapobiegania poważnym i systematycznym naruszeniom praw człowieka oraz rozwiązywania tych problemów; apeluje w związku z tym o rozszerzenie systemu oceny programu EBA; uważa, że groźbie wycofania preferencji handlowych muszą towarzyszyć odpowiednie inicjatywy polityczne oraz pomoc w celu zapewnienia rzeczywistej zgodności z międzynarodowymi zobowiązaniami w dziedzinie praw człowieka ze strony krajów korzystających;
18. uważa, że każda decyzja o zawieszeniu preferencji musi być w pełni zgodna z nadrzędnym celem, jakim jest zmniejszenie ubóstwa, oraz że w przypadku wyboru metody częściowego zawieszenia preferencji powinna ona być opracowana w taki sposób, aby zminimalizować negatywne skutki dla ludności lokalnej; podkreśla, że wycofanie preferencji handlowych powinno być postrzegane jako ostateczny środek stosowany jedynie w przypadkach poważnych niedociągnięć w skutecznym wdrażaniu międzynarodowych konwencji oraz wyraźnego braku woli i zaangażowania ze strony kraju korzystającego z EBA w ich rozwiązanie;
19. przyjmuje z zadowoleniem niedawne decyzje Komisji, by rozpocząć proces wycofania preferencji EBA wobec Kambodży oraz by wysłać nadzwyczajną misję UE wysokiego szczebla do Mjanmy w odpowiedzi na sytuację w dziedzinie praw człowieka w obu tych krajach; oczekuje od Komisji, że będzie szczegółowo informować Parlament o dalszych krokach i angażować go w te kroki, także w odniesieniu do zawieszania preferencji;
20. uważa, że UE powinna zapewnić spójność polityki poprzez zachęcanie innych podmiotów międzynarodowych, takie jak przedsiębiorstwa wielonarodowe, by brały pełny udział w poprawie praw człowieka i praw socjalnych oraz norm środowiskowych na całym świecie, nie tylko poprzez zobowiązanie podmiotów gospodarczych do wprowadzenia praktyk należytej staranności zgodnie z wytycznymi ONZ dotyczącymi biznesu i praw człowieka; wzywa Komisję do wykazania się przywództwem w celu zapewnienia przestrzegania praw człowieka i praw pracowniczych w globalnych łańcuchach wartości oraz do złożenia sprawozdania z wdrożenia rezolucji Parlamentu z 2016 r. w sprawie wdrażania jego zaleceń dotyczących norm społecznych i środowiskowych, praw człowieka i odpowiedzialności biznesu, w tym jego apelu o włączenie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw (CSR) do rozporządzenia oraz o reformę zasad WTO, by wprowadzić wymogi dotyczące należytej staranności i przejrzystości w odniesieniu do łańcuchów dostaw w oparciu o wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka;
21. apeluje do Komisji o ustanowienie międzyinstytucjonalnej grupy zadaniowej ds. przedsiębiorstw i praw człowieka oraz bezzwłoczne zainicjowanie prawodawstwa UE w sprawie obowiązkowej należytej staranności;
22. wzywa Komisję, by zmodyfikowała standardowy system GSP i program EBA w nowym rozporządzeniu w sprawie GSP po 2023 r. w celu stworzenia czarnej listy przedsiębiorstw zamierzających wywozić towary do UE, które są odpowiedzialne za poważne naruszenia praw człowieka;

INFORMACJE O PRZYJĘCIU PRZEZ KOMISJĘ OPINIODAWCZĄ

Data przyjęcia	22.1.2019
Wynik głosowania końcowego	+: 50 -: 2 0: 6
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Michèle Alliot-Marie, Francisco Assis, Petras Auštrevičius, Amjad Bashir, Goffredo Maria Bettini, Mario Borghezio, Klaus Buchner, James Carver, Aymeric Chauprade, Javier Couso Permuy, Arnaud Danjean, Georgios Epitideios, Knut Fleckenstein, Eugen Freund, Michael Gahler, Sandra Kalniete, Manolis Kefalogiannis, Wajid Khan, Andrey Kovatchev, Eduard Kukan, Ilhan Kyuchyuk, Ryszard Antoni Legutko, Barbara Lochbihler, Sabine Lösing, Andrejs Mamikins, Ramona Nicole Mănescu, David McAllister, Clare Moody, Pier Antonio Panzeri, Demetris Papadakis, Ioan Mircea Pașcu, Tonino Picula, Julia Pitera, Cristian Dan Preța, Jozo Radoš, Alyn Smith, Jordi Solé, Dobromir Sośnierz, Dubravka Šuica, Charles Tannock, László Tóké, Ivo Vajgl, Geoffrey Van Orden, Anders Primdahl Vistisen
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Asim Ademov, Doru-Claudian Frunzulică, Elisabetta Gardini, Rebecca Harms, Patricia Lalonde, Juan Fernando López Aguilar, Antonio López-Istúriz White, Bodil Valero, Marie-Christine Vergiat, Janusz Zemke, Željana Zovko
Zastępcy (art. 200 ust. 2) obecni podczas głosowania końcowego	Norbert Erdős, Axel Voss, Martina Werner

GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI OPINIODAWCZEJ

50	+
ALDE	Petras Auštrevičius, Ilhan Kyuchyuk, Patricia Lalonde, Jozo Radoš, Ivo Vajgl
ECR	Amjad Bashir, Ryszard Antoni Legutko, Charles Tannock, Anders Primdahl Vistisen
EFDD	Aymeric Chauprade
PPE	Asim Ademov, Michèle Alliot-Marie, Arnaud Danjean, Norbert Erdős, Michael Gahler, Elisabetta Gardini, Sandra Kalniete, Manolis Kefalogiannis, Andrey Kovatchev, Eduard Kukan, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Ramona Nicole Mănescu, Julia Pitera, Cristian Dan Preda, Dubravka Šuica, László Tőkés, Axel Voss, Željana Zovko
S&D	Francisco Assis, Goffredo Maria Bettini, Knut Fleckenstein, Eugen Freund, Doru-Claudian Frunzulică, Wajid Khan, Juan Fernando López Aguilar, Andrejs Mamikins, Clare Moody, Pier Antonio Panzeri, Demetris Papadakis, Ioan Mircea Pașcu, Tonino Picula, Martina Werner, Janusz Zemke
VERTS/ALE	Klaus Buchner, Rebecca Harms, Barbara Lochbihler, Alyn Smith, Jordi Solé, Bodil Valero

2	-
EFDD	James Carver
NI	Georgios Epitideios

6	0
ECR	Geoffrey Van Orden
ENF	Mario Borghezio
GUE/NGL	Javier Couso Permu, Sabine Lösing, Marie-Christine Vergiat
NI	Dobromir Sośnierz

Objaśnienie używanych znaków:

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się